

Algblomning

Algblomningarna utgörs av växtplankton, vilka är mikroskopiskt små alger som finns i så stora mängder att de grumlar vattnet. Dessa blomningar är en naturlig och viktig del av ekosystemen i sjöar och hav. Växtplankton är föda åt små vattenlevande djur (djurplankton), vilka i sin tur äts upp av större djur som exempelvis fiskar.

Under perioden juli till augusti är det mest växtplankton av typen cyanobakterier, även kallade blågrönalger, som finns i stora mängder. Vissa arter cyanobakterier kan producera gifter som kan innebära hälsorisker för både människor och djur. Näringstillgången (främst av ämnet fosfor) tillsammans med ett soligt och vindstilla väder förlänger cyanobakteriernas blomningar. Under flera decennier har bland annat det moderniserade jordbruket tillsammans med kommunala och enskilda avlopp släppt ut stora mängder näringsämnen, vilka ligger till grund för de kraftiga algblomningar vi ser i dag.

Figur 1. Algnomning i Östersjön. Foto: Bo Gustafsson

Vid kraftiga algblomningar bör man undvika att bada, eftersom man kan få hudreaktioner, men även drabbas av lättare "hösnuva", illamående, kräkningar och diarré om man sväljer vattnet. För vuxna är risken att drabbas liten, om man inte sväljer en större mängd vatten. Däremot är det viktigt att hålla barn och husdjur under uppsikt eftersom barn lättare får kallsupar än vuxna, medan husdjur kan få i sig vattnet när de dricker eller slickar pälsen efter bad. Husdjur som blir drabbade kan i värsta fall bli allvarligt sjuka och avlida. Eftersom gifterna inte försvinner när man kokar vattnet ska man inte använda det till matlagning eller dricksvatten. Misstänker man förgiftning ska alltid läkare eller veterinär kontaktas.

Det går inte att visuellt avgöra om algerna är giftiga men för att vara på den säkra sidan är det bäst att undvika kontakt med vattnet om det är kraftigt färgat eller grumligt. Var uppmärksam på om vattnet inte längre är lika klart som det brukar eller om ytan är täckt av en blågrön, grön eller gulgrön-gulbrunaktig hinna. Likaså om det är grumlat av fina trådar eller barrliknande gryn. Algblomningens utbredning kan förändras snabbt beroende på väder och vindförhållanden. Det kan vara bra att undvika bad även några dagar efter algblomningen om vädret varit stilla eftersom algerna inte helt kan ha drivit iväg.